

Skriftlig innspill til familie- og kulturkomiteen om statsbudsjettet 2026

Bekjempe hat, hets og trakassering.

Det er vår felles oppgave å bekjempe diskriminering, og hatefulle holdninger og ytringer i samfunnet. Hatefulle ytringer mot ulike grupper er et alvorlig samfunnsproblem, som også kan gi seg utslag i fysisk vold. Myndighetene har et særlig ansvar for å gjøre hele samfunnet i stand til å bekjempe diskriminering og hatefulle holdninger og ytringer, blant annet gjennom forpliktelser etter FNs kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW), FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), og FNs rasediskrimineringskonvensjon (ICERD). Jenter og kvinner, funksjonshemmede, urfolk, nasjonale minoriteter, utenlandsadopterte, personer med innvandrerbakgrunn, og skeive er blant dem som er særlig utsatt. Det er nødvendig både å forebygge og at personer som opplever hat, hets og trakassering får nødvendig hjelp. Skolen er et særlig viktig område for slik innsats. Ombudet ber komiteen se på dette arbeidet på tvers av komiteer. Det er spesielt viktig å forebygge og håndtere diskriminering i skolen gjennom økt fokus på dette temaet i profesjonsutdanningene, slik at lærere settes bedre i stand til å forebygge og håndtere hat, hets og trakassering.

Økt, langsiktig og forutsigbar finansiering av sivil samfunn.

Ombudet mener at det er et generelt behov for økt støtte til sivil samfunn. Organisasjonene gjør et uvurderlig arbeid for å fremme likestilling og hindre diskriminering på tvers av ulike diskrimineringsgrunnlag. Vi mener det er viktig med økte tilskuddsmidler, men særlig at disse tilskuddene er langsiktige og forutsigbare. Det er viktig at organisasjonene får svar på tilskudd tidlig på året slik at man kan planlegge godt og skape forutsigbarhet, både blant ansatte og for aktivitetene. Det er viktig med tilskudd som kan brukes til drift av organisasjonene, og at disse er flerårige. Dette gjelder blant annet:

- Tilskudd til familie- og likestillingspolitiske organisasjoner: Kap 351. Post 70.
- Ordningen for tilskudd til tiltak mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer: Kap 351. Post 70.
- Kønns- og seksualitetsmangfold: Kap 352. Post 72.
- Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner: Kap 352. Post 70.

- Tilskudd til ferie- og fritidstiltak for personer med funksjonsnedsettelse: Kap 352. Post 70.
- Tiltak som fremmer likestilling av personer med funksjonsnedsettelse: Kap 352. Post 73.

Økt støtte til kvinnebevegelsen og organisasjoner som jobber med kjønnslikestilling: Kap 351. Post 70.

Ombudet mener det er behov for økt støtte til kvinnebevegelsen, og til organisasjoner som jobber med kjønnslikestilling. Vi mener at man bør dele opp tilskuddsordningen Tilskudd til familie- og likestillingspolitiske organisasjoner, til to tilskuddsordninger, en for familierelaterte organisasjoner og en for likestillingspolitiske organisasjoner. Dette for at særegenheten i arbeidet som gjøres at de ulike organisasjonene skal komme tydeligere frem. Dette knytter følger også opp Strategi for likestilling mellom kvinner og menn 2025-2030 der det står følgende: Gjennomgå tilskuddsordningene på likestillingsfeltet med sikte på å etablere mer treffsikre ordninger. Ombudet mener vi at begge tilskuddsordninger bør få økte tilskuddsmidler.

Handlingsplan mot hat mot funksjonshemmede. Ny satsning.

Ombudet mener at det må iverksettes tiltak for å motarbeide stereotyper, fordommer og hat mot funksjonshemmede. Vi savner generelt en systematisk innsats mot hat mot funksjonshemmede på alle samfunnsområder og Ombudet etterlyser en egen handlingsplan på dette området. Det kreves også et arbeid for å motkjempe fordommer som gjør at nedsatt funksjonsevne sidestilles med nedsatt arbeidsevne, og at ansettelse av funksjonshemmede sidestilles med risiko. Dette gjelder også mennesker med kognitive funksjonsnedsettelser. Mange blir uberettiget møtt med lave forventninger om arbeidsevne. Ombudet anbefaler komiteen om å prioritere en handlingsplan mot hat mot funksjonshemmede. Handlingsplanen bør være et tverrdepartementalt samarbeid, med forpliktende tiltak og krav om midtveisrapport.

Tilskudd til oppgradering av krisesenterbygg: Kap 840. Post 60.

Ombudet mener at det totalt sett er satt av for lite midler til formålet. Det er store kostnader kun med tanke på å for eksempel sikre universell utforming slik mange av krisesentrene har behov for. Ombudet ber om minimum en dobling av disse midlene. I tillegg er Ombudet bekymret for den generelle finansieringen av krisesentrene. Krisesentertilbudet til voldsutsatte er per i dag ikke likeverdig og helhetlig. Det er

tydelig at den nåværende finansieringsmodellen ikke fungerer etter intensjonen. Det er kommunen som skal sikre innbyggerne et krisesentertilbud, men staten har ansvar for å sette kommunene i stand til å gjennomføre denne oppgaven. Myndighetene har overlatt ansvaret for finansieringen og organiseringen av krisesentertilbudet til kommuner som fra før har en presset økonomi. Nåværende finansieringsmodell bør gjennomgå, og det håper vi komiteen vil be Regjeringen om. Ombudet mener finansieringen av krisesentrene bør sikres gjennom øremerkede midler over statsbudsjettet til kommunene.

Tverrsektorielt tilskot til forebyggende tiltak for barn og unge: Kap 846. Post 63.

Det foreslås i budsjettet å flytte 472,2 millioner kroner fra tilskuddsordningen for helsestasjons- og skolehelsetjenesten til en ny tverrsektoriell tilskuddsordning til kommuner for forebyggende tiltak for barn og unge over Barne- og familiedepartementets budsjett. Ombudet er bekymret for veksten i psykisk uhelse og utenforskap blant barn og unge. Utenforskap har store konsekvenser både for den enkelte, og for samfunnet som helhet. Å løse denne utfordringen krever innsats på tvers av sektorer og samfunnsaktører. Helsestasjonene og skolehelsetjenesten har en uvurderlig rolle i forebyggende arbeid på mange områder. Blant annet står det i Opptappingsplan for psykisk helse (2023–2033) at helsestasjon- og skolehelsetjenesten skal styrkes både faglig og økonomisk. Vi er bekymret for at helsestasjon- og skolehelsetjenestens viktige og særegne rolle forsvinner når de blir flyttet inn i en mer generell tilskuddsordning. Vi mener også tilbudet er særlig viktig å ivareta gravide, og familier i barseltiden. Ombudet mener det må understrekes en ambisjon om å ivareta helsestasjon- og skolehelsetjenesten, og om å sikre en reell opptrapping av tilskuddene som dedikeres til disse tjenestene.

Universell utforming og økt tilgjengelighet: Kap. 352. Post 71.

Ombudet er bekymret for en nedgang i midler til Universell utforming og økt tilgjengelighet fra 23 850 000 i 2025, til 21 270 000 i 2026. Vi ber om at fjorårets midler videreføres og prisjusteres.